הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרל

תרל דִּינֵי דָּפְנוֹת הַסֻּכָּה. וּבוֹ י״ג סְעִיפִים:

א * א כָּל הַדְּבָרִים (א) כְּשֵׁרִים (פ) [א] לַדְּפָנוֹת. (ב) (וְאֵין צָרִיךְ לְהַעֲמִידָם דֶּרֶךְ גְּדִילָתָן) (טור). (ג) בוַאֲפִלּוּ חֲמָתָהּ מְרֻבָּה מִצְלָתָהּ מֵחֲמַת הַדְּפָנוֹת, כְּשֵׁרָה. הַגָּה: מִכָּל מָקוֹם לֹא יַעֲשֶׂה הַדְּפָנוֹת (ד) מִדָּבָר שֶׁרִיחוֹ רַע (ר״ן (ו. ד״ה שוכ״ו), (ה) אוֹ דָּבָר שֶׁמִּתְיַבֵּשׁ תּוֹךְ שִׁבְעָה וְלֹא יְהֵא בּוֹ שִׁעוּר מְחִצָּה (דברי עצמו): **ב** (ו) גדְּפָנוֹת הַסֻּכָּה, אִם הָיוּ שְׁתַּיִם זוֹ אֵצֶל זוֹ כְּמִין ג״ם, עוֹשֶׂה דֹּפֶן שֵׁישׁ בְּרָחְבּוֹ (ז) יוֹתֵר עַל טֶפַח (ח) ודוּמַעֲמִידוֹ בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לְאֶחָד מֵהַדְּפָנוֹת, הוְיַעֲמִיד קָנֶה (ט) (כְּנֶגֶד הַכֹּתֶל) (טור) כְּנֶגֶד אוֹתוֹ טֶפַח, (י) * וְיַעֲשֶׂה לָהּ צוּרַת

א * משְׁנָה סֻכָּה י״ב (ע״א). ב בְּרַיְיתָא שָׁם (ז:) וּכְתַנָּא קַמָּא. ג בְּרַיְיתָא שָׁם ר׳ (ע״ב). ד שָׁם בְּגְמָרָא (ז.) כְּרַב סִימוֹן וְאִיתֵימָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. ה כְּלִשָּׁנָא בְּתָרָא דִּרְבָּא שָׁם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] לַדְּפָנוֹת. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת נוֹדָע בִּיהוּדָה מֵהַדּוּרָא תִּנְיָנָא בְּעִנְיַן סִפֵּק בְּעֵצִי אֲשֵׁרָה וְדִין מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵרָה מִסִּימָן קל״ג עַד סִימָן קל״ז. וְעַיֵּן שַׁעַר הַמֶּלֶךְ (פ״ח ה״א) בְּשֵׁם הַמְּאִירִי (ערובין יד: ד״ה ובפרק) וּבְסֵפֶר קְרֵבַן חֲגִיגָה (דף מא) הֶבִיאוֹ בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק״ב) עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַב״ח (ס״א) לְחוּשׁ שֶׁגַּם הַדְּפָנוֹת יִהְיֶה מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה כו׳, כָּתְבוּ הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק״א) וּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק״א) וּמִחֲזִיק בְּרָכָה (סק״א) דְּלֵיתָא עַל פִּי הִירוּשַׁלְמִי (פ״א ה״ו) שְׁהֵבִיא (הרד״ה) [הָרָן״ה] (המאור ו: ד״ה הא דתנא), וְנִסְתַּחְנוּ כְּוָותֵיהּ, וְעַיֵּן בֵּיצָה אלי״ה (סי׳ לג) וּבְקֶרְבַּן הָעֵדָה בְּפֵרוּשׁוֹ (בירושלמי שם), וּלְשׁוֹן הַגְּהַת אֲשֵׁרִ״י (פ״א סי׳ כד) צָרִיךְ עִיּוּן:

בְּאֵר הֵיטֵב

א (פ) לַדְּפָנוֹת. עַיֵּן בַּ״ח (ס״א) וּבְתְשׁוּבַת יַד אֵלִיָּהוּ סִימָן ל״ג. עֵצִי הַסֻּכָּה שֶׁל הַסֹּכֵךְ אוֹ שֶׁל דְּפָנוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ מֵעֲצֵי אֲשֵׁרָה אוֹ מֵאִסּוּרֵי הֲנָאָה, עַיֵּן בְּסֵפֶר קְרֵבַן חֲגִיגָה דַּף מ״א

בְּאוּר הֲלָכָה

א * כָּל הַדְּבָרִים כְּשֵׁרִים לְדְּפָנוֹת. עַיֵּן בַּ״ח (ס״א) שֶׁכָּתַב דְּבַעַל נֶפֶשׁ יָחוּשׁ לְמַה שֶׁהוּבָא בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות א) בְּשֵׁם הַגְּהוֹת אֲשֵׁרִי (פ״א סי׳ כד) בְּשֵׁם אוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ רפט) דְּמַחְמִיר לְעִנְיַן דְּפָנוֹת כְּמוֹ לְעִנְיַן סֻכָּה בְּדָבָר שֶׁפְּסוּלוֹ מִדְּאוֹרַיְיתָא. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְכֵן בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק״א) דְּלֵית מַאן דְּחָשׁ לָהּ, וְהָרְאִיָּה שֶׁהֵבִיא מִן הַיְרוּשַׁלְמִי (פ״א ה״ו) גַּם כֵּן לֵיתָא לְפִי גִּרְסָתֵנוּ, וְגַם הַגְּרַ״א דָּחָה רְאָיָתוֹ מִן הַיְרוּשַׁלְמִי. [וְעַיֵּן בְּסֻכָּה דַּף ב׳ (ע״א) דְּמִיפְשָׁט פְּשִׁיטָא לְהוּ לְהַגְּמָרָא דְּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת מְחִצּוֹת שֶׁל בַּרְזֶל אַף דְּאָסוּר לִסְכֹּךְ בָּהֶן]. **אֲכָן הַמְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ״א יִרְאֶה דְּמִטַּעַם אַחֵר יֵשׁ לְבַעַל נֶפֶשׁ לְחוּשׁ לְכַתְּחִלָּה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת דְּפָנוֹת מִדָּבָר שֶׁפָּסוּל לְסֹכֶךְ בָּהֶן מִדְּאוֹרַיְיתָא וְלִסְמֹךְ עֲלֵיהֶן הַסֹּכֶךְ, וְהֵיכִי לְפִי מַה שֶּׁהִסְכִּימוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים** לְעִיל בְּסִימָן תרכ״ט סָעִיף ז׳ **דִּלְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְחוּשׁ לְדַעַת הַפּוֹסְקִים** [הָרַשְׁבָּ״א (הריטב״א כא: ד״ה וחד) וְהָרָן״ (י. ד״ה ולענין הלכה כיון) לְדַעַת הָרִי״ף (שם)] **דְּאֵין מַעֲמִידִין הַסֹּכֶךְ בִּדְבָר הַפָּסוּל לְסֹכֶךְ בָּהֶן, גְּזֵרָה שְׁמָא יָבוֹא לְסֹכֶךְ בָּהֶן, [אם לא בְּאוֹתָן שְׁאֵין שְׁכִיחַ לְסֹכֶךְ בָּהֶן אוֹ אוֹתָן דְּאֵין פְּסוּלִין לְסֹכֶךְ בָּהֶן רַק מִדְּרַבָּנָן, דְּהֵן לֹא גָּזְרוּ לְהַעֲמִיד בָּהֶן], אִם לֹא דִּיעֲמִיד קוֹנְדָּסִין בְּקַרְנוֹתֶיהָ שֶׁל הַסֻּכָּה תַּחַת הַסֹּכֶךְ שֶׁיִּהְיוּ הֵם הַמַּעֲמִידִין הַסֹּכֶךְ, דְּזֶה לְכוֹלֵי עָלְמָא שָׁרֵי** כְּדְאִיתָא בִּגְמָרָא דַּף כ״א עַמּוּד ב׳ עַיֵּן שָׁם:

ב * וְיַעֲשֶׂה לָהּ צוּרַת הַפֶּתַח וְכוּ'. עַיֵּן פְּרִי מְגַדִּים (מ״ז סק״ג) בְּשֵׁם הַב״ח (ס״ב) דְּזֶהוּ מִדְּרַבָּנָן, אֲבָל הַשֶּׁפַע שׁוֹחֵק, דַּעַת הַפְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (שם) דְּהוּא מִן הַתּוֹרָה. וְיָדוּעַ מַה שֶּׁאָמַר הַגְּמָרָא (ז.) דְּשׂוֹחֵק בְּעֵינוֹ כְּדֵי לְהַעֲמִידוֹ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה אֵצֶל דֹּפֶן לְהַשְׁלִים לְשִׁעוּר אַרְבָּעָה טְפָחִים. **וְצָרִיךְ עַיִן עָלָיו מִדְּבָרִי**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) כְּשֵׁרִים לְדְּפָנוֹת. דְּמַשְׁמָעוּת הַכָּתוּב (דברים טז יג) דְּהַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ' [דְּלִמְדִין מִזֶּה דְּיַעֲשֶׂה הַסֻּכָּה מִפֹּסֶלֶת גֹּרֶן וְיֶקֶב דְּהוּא דָּבָר שֶׁאֵין מְקַבֵּל טֻמְאָה וְגִדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ] קַאֵי (פ) אַסֹּכֶךְ דְּוַקָא, דְּדָפְנוֹת לֹא אִיקְרֵי סֻכָּה: (ב) **וְאֵין צָרִיךְ לְהַעֲמִידָם וְכוּ'.** הַיְנוּ דְּלֹא מַדְמִינַן עִנְיָנָנוּ לְלוּלָב דְּבָעִינַן שֶׁיִּהְיֶה לְקִיחָתוֹ דֶּרֶךְ גְּדִילָתוֹ דַּוְקָא כְּדִלְקַמָּן סִימָן תרנ״א סָעִיף ב׳: (ג) **וַאֲפִלּוּ חֲמָתָהּ מְרֻבָּה וְכוּ'.** הַיְנוּ שֶׁהָיוּ פְּרָצוֹת גְּדוֹלוֹת בַּדְּפָנוֹת שֶׁעַל יְדֵי זֶה חֲמָתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ, מִכָּל מָקוֹם כְּשֵׁרָה, דְּכָל זֶה לֹא קָפְדִינַן אֶלָּא בִּסְכָךְ: (ד) **מִדָּבָר שֶׁרִיחוֹ רַע.** דְּחַיְישִׁינַן שֶׁמָּא מֵחֲמַת זֶה יֵצֵא מִן הַסֻּכָּה. וְדִיֵּעבַד שַׁפִּיר דְּמִי אַף בְּסָכְךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן תרכ״ט סָעִיף י״ד, אִם לֹא שֶׁהוּא רֵיחַ רַע שֶׁאֵין אָדָם סוֹבְלוֹתוֹ, אֶפְשָׁר דְּפָסוּל מִן הַתּוֹרָה, דְּבָעִינַן תֵּשְׁבוּ כְּעֵין תְּדוּרוּ [פְּרִי מְגַדִּים (מ״ז סק״א)]. עוֹד כָּתַב (שם), אוֹתָן שֶׁעוֹשִׁין סֻכָּה אֵצֶל בֵּית הַכִּסֵּא וְאַשְׁפָּה מִפְּנֵי שֶׁהַמָּקוֹם צַר לָהֶם, וְרֵיחַ רַע מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם, מִן הַתּוֹרָה יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ, אֲבָל לֹא יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שָׁם (כְּדִלְעֵיל סִימָן ע״ט סָעִיף ב׳, עַיֵּן שָׁם בְּדַעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁפָּסְקוּ כֵּן הָאַחֲרוֹנִים), וְאִם יֵשׁ לוֹ מָקוֹם אַחֵר, בְּוַדַּאי לֹא יַעֲשֶׂה שָׁם. וְאִם אֵין מַגִּיעַ לוֹ הָרֵיחַ רַע, רַק רוֹאֶה בֵּית הַכִּסֵּא, גַּם כֵּן אָסוּר. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תרל״ז בְּבֵאוּר הֲלָכָה סוֹף דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְכֵן בְּקַרְקַע שֶׁהִיא שֶׁל רַבִּים: (ה) **אוֹ דָּבָר שֶׁמִּתְיַבֵּשׁ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּיֵינִינַן לֵיהּ כְּאִלּוּ כְּבָר נִתְיַבֵּשׁ, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תרכ״ט סָעִיף י״ב בַּהַגָּ״ה וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (ס״ק לה): **ב** (ו) **דְּפָנוֹת הַסֻּכָּה וְכוּ'.** כְּדֵי לְהָבִין הֵיטֵב אַקְדִּים לְכָאן כַּמָּה עִקָּרִים לַהֲלָכָה זוֹ. א) דְּשִׁעוּר סֻכָּה הוּא שֶׁתְּהֵא מֻחְזֶקֶת שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה טְפָחִים לְפָחוֹת כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תרל״ד (ס״א). ב) דְּיָלְפִינַן בַּגְּמָרָא (ו:) מִקְּרָאֵי דִּלֹא קְרוּי סֻכָּה עַל יְדֵי הַסֹּכֶךְ לְבַד אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לָהּ שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת, וַהֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי דְּאַחַת מִן הַדְּפָנוֹת סָגֵי בְּטֶפַח אֶחָד. ג) דְּמִכָּל מָקוֹם בָּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה נִרְאֶה כְּדָפֶן, דְּהַיְנוּ אִם יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי דְּפָנוֹת סְמוּכוֹת זוֹ אֵצֶל זוֹ כְּמִין **ד** יקִּ דַּף שֶׁיֵּשׁ בְּרָחְבּוֹ טֶפַח מֵרֹוַח דְּהַיְנוּ טֶפַח וּמַשֶּׁהוּ, וְיַעֲמִידוֹ בְּרֹוחַק מָקוֹם מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים לְאֶחָד מִשְּׁתֵּי הַדְּפָנוֹת, וְכָל פָּחוֹת מִן שְׁלֹשָׁה טְפָחִים כְּלִבּוּד דָּמֵי, וְנִמְצָא שֵׁישׁ כְּאן אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְהוּא רֹב דֹּפֶן מֵהֶכְשֵׁר סֻכָּה שֶׁהוּא שִׁבְעָה טְפָחִים כַּנַּ״ל. וּכְדֵי לְהַשְׁלִים שִׁעוּר כָּל הַדֹּפֶן יַעֲשֶׂה עוֹד צוּרַת הַפֶּתַח, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּעֲמִיד קָנֶה כְּנֶגֶד אוֹתוֹ טֶפַח, וְיָרְחִיקוֹ מִמֶּנּוּ (ג) עַד סוֹף הַכֹּתֶל שֶׁמַּחְזִיק שִׁבְעָה טְפָחִים, וּמִנַּיִן קָנֶה מִן הַטֶּפַח עַד הַקָּנֶה שֶׁכְּנֶגְדּוֹ לְמַעְלָה עַל גַּבֵּיהֶן, אוֹ אֶפְלוּ לְמַעְלָה מֵהֶן וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶן רַק שֶׁיִּהְיֶה כְּנֶגְדָּן כַּמְבֹאָר לְעֵיל בְּדִינֵי צוּרַת הַפֶּתַח בְּסִימָן שס״ב (ס״א), וְנִמְצָא שֵׁישׁ כָּאן דֹּפֶן שָׁלֵם שֶׁל שִׁבְעָה טְפָחִים. וַעֲתָּה נַתְחִיל לְבָאֵר בָּעָזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ כָּל פְּרָט בִּפְנֵי עַצְמוֹ: (ז) **יוֹתֵר עַל טֶפַח.** בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (ריש הסימן) מְבֹאָר שֶׁמֹּתָר לַעֲשׂוֹת דְּפָנוֹת הַסֻּכָּה בְּקָנִים שֶׁמַּעֲמִידִם פָּחוֹת פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים רָחוֹק זֶה מִזֶּה, וְהוּא בְּעוֹשֶׂה כֵּן אַרְבַּע דְּפָנוֹת דְּהַיְנוּ קָנִים כָּזֶה מֵאַרְבָּעָה רוּחוֹת, אֲבָל כְּשֶׁאֵין רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת רַק שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת, בָּעִינַן שְׁתֵּי מְחִצּוֹת שֶׁשְּׁמוּכוֹת זֶה לָזֶה וּשְׁלֵמוֹת וְהַשְּׁלִישִׁית בְּטֶפַח: (ח) **וּמַעֲמִידוֹ בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה וְכוּ'.** דְּאָז הֲוֵי לְבוּד, וְאִם כֵּן יֵשׁ כָּאן אַרְבָּעָה טְפָחִים דְּהוּא רֹב הֶכְשֵׁר סֻכָּה, דְּאַף עַל גַּב דְּבִסְתָם טֶפַח יְהֵא גַּם כֵּן רֹב דֹּפֶן, דְּהֲוֵי טְפֵי מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים וּמֻחָצָה, אָכֵן מִשּׁוּם דְּבָצִיר מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים לֹא חֻשַּׁב בְּשׁוּם דּוּכְתָּא, לְהֵכִי הִצְרִיכוּ טֶפַח מֵרֹוַח [רַ״ן (ב. ד״ה ת״ר)]: (ט) **כְּנֶגֶד הַכֹּתֶל.** הַיְנוּ (ג) כְּנֶגֶד סוֹף הַמִּקְצוֹעַ הַשֵּׁנִי שֶׁל הַכֹּתֶל שֶׁכְּנֶגְדּוֹ שִׁפְּמוֹ מַחֲזִיק שִׁבְעָה טְפָחִים. (ד) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּיַרְחִיקוֹ עוֹד טֶפַח יוֹתֵר, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַצּוּרַת הַפֶּתַח עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים: (י) **וְיַעֲשֶׂה לָהּ צוּרַת**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (פ) וְהָא דְּדָרְשִׁינַן (ו:) 'בַּסֻּכֹּת' 'בַּסֻּכּוֹת' לַדְּפָנוֹת, הַיְנוּ מִיתּוּרָא, וְהֵן פְּסוּקִים אֲחֵרִים ('בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת' (ויקרא כג מב) 'כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי' וְכוּ' (שם פסוק מג)) אֲבָל קְרָא דְּ'בְּאָסְפְּךָ' אֵינוֹ יִתּוּר, וּפְשָׁטֵיהּ קַאֵי עַל הַסֹּכֶךְ, שֶׁהוּא פְּשׁוּטוֹ שֶׁל לְשׁוֹן סֻכָּה, דְּהַיְנוּ הַסֹּכֶךְ [טַ״ז (סק״א)]: **ב** (ג) **מֻגָּן אַבְרָהָם** בְּסָעִיף קָטָן א׳, **וְכֵנָתוּ אִם הוּא מְחֻזִּיק שִׁבְעָה טְפָחִים כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, וְאִם הַדֹּפֶן הַשְּׁלֵמָה הִיא אַרְבָּה, אֵין צָרִיךְ שִׁיּוּגִיעַ הַצּוּרַת הַפֶּתַח עַד קָצֶה הַשֵּׁנִי שֶׁל כֹּתֶל הַשְּׁלֵמָה, וְאֵין צָרִיךְ אֶלָּא עַד שִׁבְעָה טְפָחִים** [לְבוּשֵׁי שָׁרָד]. וְהִנֵּה הַלְּבוּשׁ כָּתַב דְּלִכְלַ צָרִיךְ לְהַעֲמִיד הַקָּנֶה עַד כְּנֶגֶד סוֹף הַכֹּתֶל הַשֵּׁנִי, כְּדֵי לְהַכְשִׁיר כָּל אֹרֶךְ הַכֹּתֶל, שֶׁאִם לֹא כֵּן לֹא יֶחְשַׁב רַק עַד ז׳ טְפָחִים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרל

פָּתַח, * שֶׁיַּעֲמִיד קָנֶה עָלָיו וְעַל הַטָּפַח, (יא) וּכְשֶׁרָה אַף עַל פִּי שֶׁהַקָּנֶה שֶׁעַל גַּבֵּיהֶן אֵינוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶן. הַגָּהּ: (יב) וְאִם הַטָּפַח וְהַדָּפָן מַגִּיעַ לַסְּכָךְ, (יג) אֵין צָרִיךְ קָנֶה עַל (ג) גַּבֵּיהֶן (מרדכי (סי' תצ"ח) והגהות מיימוניות פרק ד' (אות ג)). וּמַה שֶּׁנָּהֲגוּ בְּצוּרַת הַפֶּתַח עֲגֻלָּה, הוּא לְנוֹי בְּעָלְמָא (כן כתב המרדכי (שם ס"ק ג) ומהרי"ק (שם אות ג)): **ג [1]הֵיוּ לָהּ שְׁנֵי דְּפָנוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ וּבֵינֵיהֶם מְפֻלָּשׁ,** (יד) **עוֹשֶׂה דָּפָן שֵׁשׁ בְּרָחְבּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים וּמַשֶּׁהוּ, וּמַעֲמִידוֹ בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה סָמוּךְ לְאֶחָד מִשְּׁתֵּי הַדְּפָנוֹת,** (ג) [ג] וּכְשֵׁרָה. (טו) [1]וְגַם בָּזֶה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת צוּרַת פֶּתַח, שֶׁיִּתֵּן קָנֶה מֵהַפַּס עַל הַדָּפָן הָאֶחָד. (טז) [ח]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין זֶה צָרִיךְ צוּרַת פֶּתַח. הַגָּהּ: (יז) אֲבָל אִם אֵיכָא דָּפָן שִׁבְעָה בְּלֹא לָבוּד, אֵין צָרִיךְ כָּאן צוּרַת הַפֶּתַח עַד סוֹף הַכֹּתֶל, (יח) הוֹאִיל וְאֵיכָא דָּפָן שִׁבְעָה שֶׁהוּא שָׁעוּר הֶכְשֵׁר סֻכָּה, (יט) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צְרִיכִים צוּרַת הַפֶּתַח כְּשֶׁהַדָּפָן שְׁלֵמָה. וּמַה שֶּׁנָּהֲגוּ בְּצוּרַת הַפֶּתַח כְּשֵׁשׁ לָהּ דְּפָנוֹת שְׁלֵמוֹת, אֵינוֹ אֶלָּא לְנוֹי בְּעָלְמָא (ר"ן (כ: ד"ה להך) והמגיד פרק ד' (ה"ג) וכל בו (סי' עג) ובית יוסף (ד"ה וכתב עוד היכא) בשם מרדכי (שם)): **ד [ט]בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין דָּפָן אֶמְצָעִי כְּנֶגְדָּהּ, אֲבָל הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ** (כ) **בְּאֶמְצַע הֶחָצֵר, רָחוֹק מִדָּפְנוֹת הֶחָצֵר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָהּ אֶלָּא שְׁתֵּי דְּפָנוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ,** (כא) **דַּי לָהּ בְּתִקּוּן הַמַּתִּיר כְּשְׁתֵּי דְּפָנוֹת הָעֲשׂוּיוֹת כְּמִין גַּ"ם: ה [י]כְּשֶׁהִכְשִׁירוּ בִּשְׁתֵּי דְּפָנוֹת * הָעֲשׂוּיוֹת כְּמִין גַּ"ם בְּטָפַח וְצוּרַת פֶּתַח, אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ בִּשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת פְּתָחִים הַרְבֵּה שֶׁאֵין בָּהֶם צוּרַת פֶּתַח**

[1] שם וּכְרַבִּי סִימוֹן (אָמַר) [וְאִיתֵימָא] רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי.

[ח] הִרְא"ש שָׁם (פ"א סי' ו) בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים וְשָׁכֵן דַּעַת הָרִי"ף (כ:), וְהָרַמְב"ם (פ"ד ה"ג), וְכֵן כָּתַב הָרַ"ן (שם ד"ה להך). [ט] שָׁם בְּשֵׁם יֵשׁ שֶׁפָּקְפּוּ כָּךְ. [י] רַ"ן (ג. ד"ה ואמר הראשון)) מַהָא דְּאָמְרִינַן בְּגִמָּרָא שָׁם (ז:).

בְּאֵר הֵיטֵב

וּבְיוֹד אֶהָרן (הגה"ט) סִימָן תרכ"ט: **ב** (ב) **גַּבֵּיהֶן.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) שֶׁכָּתַב לְהַחְמִיר: **ג** (ג) **וּכְשֵׁרָה.** וּבְסֻכָּה גְּדוֹלָה שֶׁהַשְּׁלִישִׁית רְחוֹקָה מִמְּנָה יוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה צְרִיךְ עַיֵּן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַפֶּתַח וְכוּ'. כְּדֵי לְהַשְׁלִים שִׁעוּר הַכֹּתֶל. וְעַיֵּן בְּב"ח (ס"ב) שֶׁכָּתַב דְּזֶה הוּא מִדְּרַבָּנָן, (ה) אֲבָל הַטָּפַח מֵרֹחַ שֶׁאָמְרוּ מִתְּחִלָּה הוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא: **(יא) וּכְשֵׁרָה.** וְאָז (ו) מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּתוֹכוֹ וּלְהוֹצִיא מִן הַבַּיִת דֶּרֶךְ חַלּוֹן הַפָּתוּחַ לְסֻכָּה בְּשַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָגּ, דְּאַף עַל גַּב דִּבְשְׁאָר שַׁבָּתוֹת אָסוּר לְטַלְטֵל אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ תִּקּוּן בְּרוּחַ רְבִיעִית, מִכָּל מָקוֹם בְּשַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָגּ אוֹמְרִים מִגּוֹ דְּהָנֵי דָּפָן לְעִנְיַן סֻכָּה הָנֵי נַמֵּי דָּפָן לְעִנְיַן שַׁבָּת. (ו) וּמִכָּל מָקוֹם שְׁלָא בְּשַׁעַת הַדְּחָק רָאוּי לְהַחְמִיר: **(יב) וְאִם הַטָּפַח וְהַקָּנֶה וְכוּ'.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר: **(יג) אֵין צָרִיךְ קָנֶה עַל גַּבֵּיהֶן.** דְּהַסְּכָךְ גּוּפָא יֵחָשֵׁב כְּקָנֶה עַל גַּבֵּיהֶן. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) שֶׁהִקְשָׁה עַל זֶה מִירוּשַׁלְמִי (פ"א ה"א), וְדַעְתּוֹ דְּרָאוּי לְהַחְמִיר, מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ נַעֲשֶׂה הַסְּכָךְ לְכָךְ. (ח) אֲבָל הָאַחֲרוֹנִים יִשְׁבוּ קֳשָׁטָן, (ט) וְעַל כֵּן הַסּוֹמֵךְ עַל רַמ"א לֹא הִפְסִיד: **ג (יד) עוֹשֶׂה דָּפָן וְכוּ'.** וּמַה דְּלִמַעְלָה (ס"ב) דֵּי בְּטָפַח, דְּהָתָם (י) הַשְּׁתֵּי דְּפָנוֹת סְמוּכוֹת לְהַדָּדֵי, וְעַל כֵּן דֵּי בַּשְּׁלִישִׁי בְּטָפַח בְּעָלְמָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה דְּהֵם רְחוֹקִים זֶה מִזֶּה, עַל כֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דָּפָן שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים וּמַשֶּׁהוּ וּלְהַעֲמִידוֹ בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה סָמוּךְ לְדָפָן אֶחָד, דְּהָוֵי כִּלְבוּד, וְנֶחְשָׁב כְּאִלּוּ הָיָה דָּפָן שָׁלֵם שֶׁל שִׁבְעָה טְפָחִים סָמוּךְ לַדָּפָן, (יא) וּמְמֵילָא גַּם בָּזֶה יֵשׁ שְׁתֵּי דְּפָנוֹת סְמוּכוֹת לַהֲדָדֵי כְּמוֹ לְמַעְלָה: **(טו) וְגַם בָּזֶה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת צוּרַת פֶּתַח וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) שֶׁמִּסְתַּפֵּק אוּלַי דַּוְקָא בְּסֻכָּה קְטַנָּה כָּשֵׁר, אֲבָל בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה שֶׁהַשְּׁלִישִׁית רְחוֹקָה מִמְּנָה הַרְבֵּה, לֹא מְהֻנֵּי אֲפִלּוּ עַל יְדֵי צוּרַת הַפֶּתַח. אֲבָל הַרְבֵּה (יג) אַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּאֵין לְחַלֵּק בָּזֶה: **(טז) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין זֶה צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח.** דְּלֹא דָּמֵי לְסָעִיף ב', שֶׁשָּׁם הַתִּקּוּן בְּפַס רָחָב טָפַח, שֶׁהַתִּקּוּן הוּא גָּרוּעַ, עַל כֵּן צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח לְהַשְׁלִים הַשָּׁעוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן שֶׁיֵּשׁ תִּקּוּן טוֹב בְּפַס אַרְבָּעָה, עַל כֵּן סְבִירָא לְהוּ דְּאֵין צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח. (יג) וְנָכְתְּבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה: **(יז) אֲבָל אִי אֵיכָא וְכוּ' אֵין צָרִיךְ כָּאן צוּרַת הַפֶּתַח.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּבָזֶה (יד) לְכוּלֵּי עָלְמָא אֵין צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח, אֲפִלּוּ לַדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה: **(יח) הוֹאִיל וְאֵיכָא דָּפָן שִׁבְעָה וְכוּ'.** אַף שֶׁהַכֹּתֶל שְׁלִישִׁי שֶׁהוּא עוֹמֵד נָגְדּוֹ הוּא מֻרְחָק מִמֶּנּוּ, הוֹאִיל שֶׁעַל כָּל פָּנִים אֵיכָא שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת בַּסֻּכָּה. וּמִסְתַּבְּרָא דְּדַוְקָא אִם הָרְחוֹק הוּא לֹא יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה אַמּוֹת, דְּנֶחְשָׁב זֶה כְּפָתַח, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ה': **(יט) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צְרִיכִים צוּרַת הַפֶּתַח וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּדַפָּן רְבִיעִי: **ד (כ) בְּאֶמְצַע הֶחָצֵר וְכוּ'.** מְקוֹר דִּין זֶה הוּא מֵהָרַ"ן (ג. ד"ה ואמר הראשון)). וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) שֶׁחוֹלֵק עַל זֶה, (טו) וְדַעְתּוֹ דְּאֵין לְהַתִּיר לְהָרַ"ן אֶלָּא כְּשֵׁשֶׁתֵּי דְּפָנוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ שֶׁל הַסֻּכָּה הֵם עַצְמָם דְּפָנוֹת הֶחָצֵר, דְּבָהָא מְהֻנֵּי דָּפָן אֶמְצָעִי שֶׁל הֶחָצֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ דָּפָן לַסֻּכָּה (כְּגוֹן שֶׁחָצִיוֹ שֶׁל הַסֻּכָּה לְצַד דָּפָן הָאֶמְצָעִי אֵינָהּ מְסֻכָּךְ כְּלָל) שֶׁלֹּא תְּהֵא נִדּוֹנֶת כְּסֻכָּה הָעֲשׂוּיָה כְּמִבּוֹי, אֲבָל לֹא כְּשֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בְּאֶמְצַע הֶחָצֵר: **(כא) דַּי לָהּ בְּתִקּוּן הַמַּתִּיר וְכוּ'.** דְּהֵינוּ שֶׁיַּעֲמִיד הַטָּפַח מֵרֹחַ בְּפָחוֹת

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ג] וּכְשֵׁרָה. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּכָתָּה כְּהָנָּה סִימָן כ"ג שֶׁהֵבִיא דִּבְרֵי קָרְבָּן נְתַנְאֵל (פ"א סי' ו אות ל) שֶׁכָּתַב לְהוֹכִיחַ דְּגַם בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה הַדִּין כֵּן, וְתָמֵהַּ עָלָיו מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת, עַיֵּן שָׁם (טז: ד"ה בפחות):

בֵּאוּר הַלָּכָה

הַתּוֹסָפוֹת דַּף ז' עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל סֻכַּךְ עַל גַּבֵּי מָבוֹי וְכוּ' **דְּמוּכָח בְּהָדָיָא דְּהַשְׁפָּח שׁוֹחֵק גַּם כֵּן הוּא מִדִּרַבָּנָן, וּמִדְּאוֹרַיְיתָא דַּי בְּטָפַח הַסָּמוּךְ לְכֹתֶל, וְצָרִיךְ עִיּוּן. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁחָזַר בְּעַצְמוֹ בְּאַשֶּׁל אַבְרָהָם** סָעִיף קָטָן ז':

* **שֶׁיַּעֲמִיד קָנֶה עָלָיו וְעַל הַטָּפַח וְכוּ'.** עַיֵּן בְּרַ"ן (ב: ד"ה ואמר) **דְּבְפָחוֹת מִן שְׁתֵּי דְּפָנוֹת שְׁלֵמוֹת וּשְׁלִישִׁית טָפַח וְצוּרַת הַפֶּתַח לֹא מְהֻנֵּי אִם יַעֲשֶׂה כָּל הַדְּפָנוֹת עַל יְדֵי צוּרַת הַפֶּתַח,** דְּאַף עַל גַּב דְּצוּרַת הַפֶּתַח הִיא מְחִצָּה גְּמוּרָה לְעִנְיַן שַׁבָּת וְכֵלָאִים, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן סֻכָּה לָא מְהֻנֵּי אֲפִלּוּ בְּדָפָן שְׁלִישִׁי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּשְׁאָרֵי דְּפָנוֹת, **וְהָעִתִּיקוּ הָאַחֲרוֹנִים אֶת דְּבָרָיו. אֲכָל בְּרֹאשׁ** (פ"א סי' לד) **דַּעְתּוֹ דְּמִן הַתּוֹרָה מְהֻנֵּי צוּרַת הַפֶּתַח גַּם כֵּן, אֲכָל מִדְּרַבָּנָן בְּעִינַן דְּוַקָא גַּם טָפַח שׁוֹחֵק** [פְּרֵי מְגַדִּים בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ז']. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ו' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה נעץ):

ה * הָעֲשׂוּיוֹת כְּמִין גַּ"ם בְּטָפַח וְצוּרַת פֶּתַח וְכוּ'. הִנֵּה לְקַמָּן בְּסָעִיף ו' יְתֻרָּה שַׁבָּת הַמְחֻבֶּרֶת בָּזֶה אֶת דִּבְרֵי הַבְּרַיְיתָא הַשְּׁנִיָּה בְּגִמָּרָא (ז:), עַל כֵּן צָרִיךְ לְהָבִין מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסֻכָּה. וְהִנֵּה לְפִי מַה שֶּׁבֵּאֲרוּ הַט"ז (סק"ו) וּמְגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) אֶת דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב שֶׁכְּשֶׁתְּצְטָרֵף כָּל הַפְּרוּץ וְכוּ' דְּהֵינוּ דַּוְקָא עִם הַפְּרוּץ שֶׁיֵּשׁ בְּשִׁתֵּי הַדְּפָנוֹת, וּבִשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת הַשְּׁלֵמוֹת עוֹמֵד שָׁהֵן מְרֻבָּה עַל הַפְּרוּץ כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י (ד"ה מה), קָשָׁה, דְּאִם כֵּן גַּבֵּי שַׁבָּת נַמִּי, לְפִי מַה דְּקַיְימָא לָן לְגַבֵּי שַׁבָּת צוּרַת הַפֶּתַח הָוֵי כְּסָתוּם, וְכָל שֶׁכֵּן לְבוּד דִּבְוַדַּאי הָוֵי כְּסָתוּם בְּכָל מָקוֹם, וְגַם קַיְימָא לָן דְּשֵׁלֹשׁ מְחִצּוֹת בְּוַדַּאי הָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד, אִם כֵּן גַּבֵּי שַׁבָּת נַמִּי יִהְיֶה מִן הַתּוֹרָה רְשׁוּת הַיָּחִיד בְּכֹהֲאי גַּוְנֵי. וְעַל רַ"ש גּוּפָא לֹא קָשָׁה לִי, דְּרַ"ש פָּרַשׁ מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסֻכָּה דְּסָגֵי לֵיהּ בְּשִׁתַּיִם כְּהִלְכָתָן וּשְׁלִישִׁית אֲפִלּוּ טָפַח וְכוּ', רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְקַאֵי זֶה עַל דִּינָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּסָגֵי בְּטָפַח וְאֵינוֹ צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּ"ח (ס"ד), וּבְאָפֵן זֶה בְּשַׁבָּת בְּוַדַּאי אֵינוֹ רְשׁוּת הַיָּחִיד אִם יִצְטָרֵף

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) פְּרֵי מְגַדִּים (מ"ז סק"ג), וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּלְהַנִּיחַ צוּרַת הַפֶּתַח עַל יְדֵי עִכּוּ"ם **בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב יֵשׁ לוֹמַר דְּמֻתָּר אִם שָׁכַח לַעֲשׂוֹת קֹדֶם יוֹם טוֹב,** דְּהָוֵי שְׁבוּת דִּשְׁבוּת בְּמָקוֹם מִצְוָה: **(ו)** גְּמָרָא (ז.). וּפוֹסְקִים: **(ז)** כֵּן כָּתַב בְּסֵפֶר חַיֵּי אָדָם (כלל קמו ס"ג) בְּשֵׁם הָרַ"ן (ג. ד"ה גרסי): **(ח)** הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ב) וּבְאוּר הַגְּרַ"א: **(ט)** בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק"ו): **ג (י)** גְּמָרָא (שם): **(יא)** הָרַ"ן (ב: ד"ה ואמר): **(יב)** אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ד) וְקָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ"א סי' ו אות ל) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ב) [עַיֵּן שָׁם שֶׁהוֹכִיחַ כֵּן מֵחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ"א (שם ד"ה אמר רב אסי)] וּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק"י): **(יג)** בַּ"ח (ס"ג) וּבְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(יד)** וּבְזֶה סָרָה קֻשְׁיַת הַט"ז (סק"ה) שֶׁמִּתְפַּלֵּא עַל הַגָּ"ה [אַחֲרוֹנִים]: **ד (טו) אַף שֶׁמָּה אַחֲרוֹנִים יִשְׁבוּ קֳשָׁטָן הַמָּגֵן אַבְרָהָם עַל הַבַּיִת יוֹסֵף** (ד"ה וכתב הר"ן) (עַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד) וּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (ד"ה מג"א) וְחֶמְדַּ מֹשֶׁה (סק"ג) וְכֵן מַשְׁמַע

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah